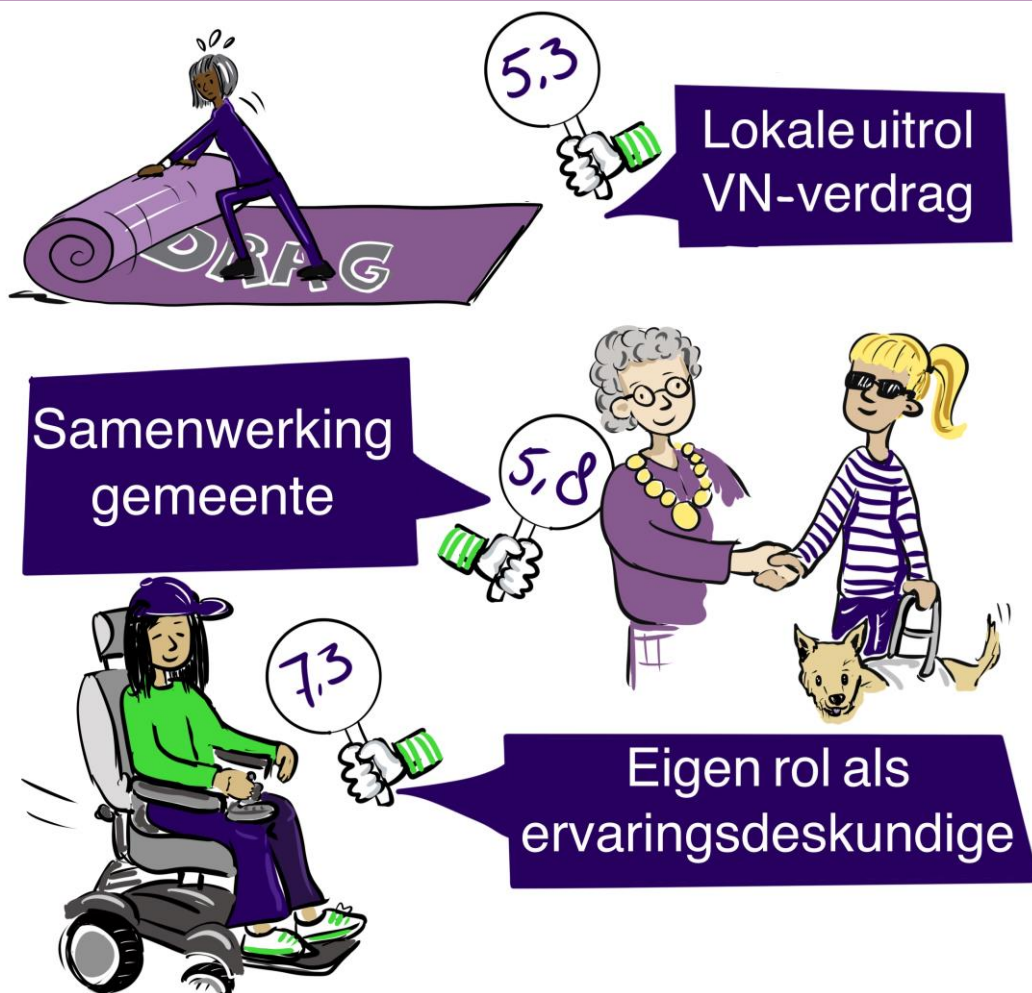

Inzet ervaringsdeskundigheid uitrol VN-verdrag Handicap

Uitkomsten van de uitvraag, najaar 2021

Colofon

Auteurs: Simon Timmerman, Joy Moonen
Ondersteuning: Lotte Kronenburg
Redactie: Bard Briels, Karin Sok, Marc Engberts
Illustraties: Hanna Maas

Projectnummer WP202147
December 2021
© Movisie

Te downloaden via: www.movisie.nl

kennis en aanpak van
sociale vraagstukken

Movisie: kennis en aanpak van sociale vraagstukken

Movisie is hét landelijk kennisinstituut voor een samenhangende aanpak van sociale vraagstukken. Samen met de praktijk ontwikkelen we kennis over wat echt goed werkt en passen we die kennis toe. De unieke rol van Movisie is het versnellen van leerprocessen. We zijn alleen tevreden als we een duurzame positieve verandering voor mensen in een kwetsbare positie realiseren. Kijk voor meer informatie op www.movisie.nl

INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding	4
1.1 VN-verdrag Handicap	4
1.2 Ervaringsdeskundigheid	4
1.3 Flitspeiling VNG & Movisie	5
2. Uitkomsten van de uitvraag	6
2.1 Werving respondenten	6
2.2 Respondenten in kaart gebracht	6
2.3 Huidige situatie	6
2.4 Wensen voor de toekomst	10
3. Conclusies & aanbevelingen	15
3.1 Conclusies	15
3.2 Aanbevelingen	16
4. Nawoord	18
5. Bijlagen	19
5.1 Vragenlijst uitvraag	19

1. INLEIDING

In 2016 werd in Nederland het VN-verdrag Handicap geratificeerd. Sinds die tijd zijn er diverse initiatieven gestart om invulling te geven aan dit verdrag. Toch is het voor mensen met een beperking of handicap vaak niet mogelijk om volledig mee te kunnen doen in de samenleving. De inzet van ervaringskennis en ervaringsdeskundigheid, onder andere door de VN-ambassadeurs, kan gemeenten in de uitvoering van het VN-verdrag helpen. Movisie wil onderzoeken op welke wijze de inzet van ervaringsdeskundigen bij de uitrol van het VN-verdrag Handicap in gemeenten kan worden verbeterd. Daarom werd in het najaar van 2021, van begin september tot begin oktober, een online uitvraag uitgezet onder ervaringsdeskundigen die in hun gemeenten actief zijn met het VN-verdrag Handicap. Een groot deel van hen doet dat bijvoorbeeld in de rol van VN ambassadeur. Met de uitvraag krijgen we een beter beeld van de huidige situatie en wat wensen en behoeften zijn ter verbetering.

1.1 VN-VERDRAG HANDICAP

Ruim 2 miljoen Nederlanders hebben een beperking. Ze zijn slechtziend, blind of doof, hebben een lichamelijke of verstandelijke beperking of psychische problemen. Gewoon meedoen is voor hen niet altijd vanzelfsprekend. Sinds 2016 geldt het VN-verdrag Handicap in Nederland. Het doel van dit verdrag is dat de positie van mensen met een beperking verbetert.

Het verdrag in de praktijk

De overheid moet de burgerlijke en politieke rechten uit het VN-verdrag handicap direct in de praktijk brengen. Bijvoorbeeld het recht om niet gediscrimineerd te worden en het recht om te mogen stemmen. Bij de economische, sociale en culturele rechten krijgt de overheid de tijd om stap voor stap regelingen te treffen en beleid te ontwikkelen. Dit betekent dat de overheid de tijd krijgt om rechten zoals het recht op onderwijs, het recht op wonen en het recht op zorg voor iedereen te realiseren.

Bron: [Mensenrechten.nl](https://www.mensenrechten.nl)

Sinds de ratificatie van het VN-verdrag Handicap geven verschillende initiatieven hier bekendheid en vorm aan. Dit begint bij gemeenten en de goede wil is er zeker, maar hoe je het verdrag laat werken kan nog weleens voor hoofdbrekens zorgen. Iedere gemeente is immers verschillend en heeft eigen plannen. Helaas laten de schaduwrapportage van de Alliantie VN-verdrag Handicap in 2019, de jaarlijkse rapportage van het College voor de Rechten van de Mens in 2020 en de flitspeiling van Movisie en de VNG in 2021 zien dat er nog steeds veel beter kan en moet.

1.2 ERVARINGSDESKUNDIGHEID

“Een ervaringsdeskundige is iemand die op basis van persoonlijke en collectieve ervaringskennis in staat is deze kennis, in welke vorm dan ook, door te geven aan anderen,” aldus Eric van der Eerden van de Vereniging van Ervaringsdeskundigen. Deze omschrijving laat zien dat het gaat om kennis die is gebaseerd op persoonlijke ervaring, die is verrijkt met andere ervaringen en bronnen. Ervaringsdeskundigen

kunnen deze kennis overigens niet alleen doorgeven, maar zijn ook in staat deze in te zetten ten behoeve van anderen. Deze anderen kunnen allerlei personen of groepen zijn.

1.3 FLITSPEILING VNG & MOVISIE

In samenwerking met de VNG inventariseert Movisie vanaf 2018 jaarlijks met een flitspeiling hoe ver de gemeenten zijn met de implementatie van het verdrag in hun gemeente. De peiling wordt namens een gemeente ingevuld door de ambtenaar die betrokken is bij de uitvoering van het VN-verdrag Handicap. We vinden het belangrijk om de resultaten van de peiling van 2021 naast de uitkomsten van onze uitvraag onder ervaringsdeskundigen te leggen. Op deze manier kunnen we ontdekken waar verschillen en overeenkomsten zitten die kunnen bijdragen aan een verdere uitrol van het verdrag en een goede samenwerking tussen gemeenten en ervaringsdeskundigen.

Respons en implementatie

De respons op de flitspeiling onder gemeenten vertoont sinds 2018 een duidelijk stijgende lijn. Voor het vierde jaar achter elkaar namen steeds meer gemeenten deel aan de peiling. Aan de eerste peiling namen 94 gemeenten deel, daarna steeg de deelname stapsgewijs tot 173 gemeenten bij de peiling van 2021. Een hogere respons wil niet zeggen dat alle deelnemende gemeenten ook daadwerkelijk werk maken van de implementatie van het VN-verdrag Handicap. De verschillen tussen gemeenten zijn groot, terwijl gemeenten vanaf 2017 worden geacht om in hun gemeente het VN-verdrag te implementeren.

- In 2018 gaf 50% van de gemeenten aan nog in de verkennende fase te zitten. In 2021 is dat 22,3%.
- In 2018 gaf 8,3% van de gemeenten aan dat het lokale inclusieplan wordt uitgevoerd. In 2021 is dat gestegen naar 26,5%.

Succesfactoren

Er zijn gemeenten die op allerlei vlakken echt (al jaren) aan de slag zijn met de implementatie van het VN-verdrag Handicap. Maar er zijn ook gemeenten die (nog) niets ondernomen hebben om het VN-verdrag Handicap in de praktijk te brengen. En er zijn gemeenten die ergens tussen deze twee uitersten in zitten.

Op basis van de resultaten van de peiling lijkt het erop dat bij gemeenten die goed aan de slag zijn de volgende succesfactoren een rol spelen:

- Draagvlak bij het college van Burgemeester en Wethouders en de gemeenteraad;
- Een ambtenaar of enkele ambtenaren die als trekker fungeren;
- Succesvolle betrokkenheid van ervaringsdeskundigen en andere relevante lokale organisaties en partners, zoals welzijnsorganisaties, cultuuraanbieders en horeca.

In gemeenten waar de implementatie minder goed van de grond komt, zijn deze succesfactoren juist niet of minder aanwezig.

Inbreng ervaringsdeskundigen

Gemeenten hechten groot belang aan de inbreng van ervaringsdeskundigen. 58,4% van de gemeenten geeft dat in de peiling van 2021 ook aan. Voor een succesvolle implementatie is deze betrokkenheid, zoals eerder aangegeven, een succesfactor. Tegelijkertijd geeft één op de vijf gemeenten aan moeite te hebben met het betrekken van ervaringsdeskundigen bij de ontwikkeling en uitvoering van het lokale inclusiebeleid.

Lees het [volledige artikel](#) op de website van Movisie en download de [uitkomsten van de peiling van 2021](#) en de [trendrapportage 2018-2021](#).

2. UITKOMSTEN VAN DE UITVRAAG

Van 9 september tot en met 5 oktober 2021 was het mogelijk om online de uitvraag 'Inzet ervaringsdeskundigheid uitrol VN-verdrag Handicap' in te vullen. In deze periode hebben 250 respondenten dat gedaan. De uitvraag is aangeboden via de applicatie Enalyzer. Bijzondere aandacht is besteed aan de toegankelijkheid van de uitvraag. Naast dat alle vragen op het beeldscherm te lezen waren, zijn ook audioversies van de introductie en alle vragen toegevoegd. Hieronder een overzicht van de uitkomsten.

2.1 WERVING RESPONDENTEN

Voor de werving van respondenten voor de uitvraag is via zoveel mogelijk kanalen getracht ervaringsdeskundigen, die actief zijn in hun gemeenten op het VN-verdrag, te motiveren de uitvraag in te vullen. Dit is gedaan via de kanalen van Movisie, zowel via social media als met artikelen. Ook is er voor de werving van respondenten samengewerkt met partnerorganisaties, zoals Lederin, Coalitie voor Inclusie, VNG, Vilans, LFB, Inclusie Nederland en vele anderen.

De werving is voornamelijk online en telefonisch verlopen, ondersteund door diverse publicaties. We gaan ervan uit dat de meeste respondenten zich bevinden onder grote groep ervaringsdeskundigen die als VN ambassadeur actief zijn of die verbonden zijn aan één van de partnerorganisaties.

2.2 RESPONDENTEN IN KAART GEBRACHT

Met de onderstaande uitkomsten brengen we de respondenten in kaart:

- 250 personen hebben de uitvraag ingevuld;
- 82,5% is in diens gemeente actief als ervaringsdeskundige;
- Respondenten komen uit het hele land, de meesten uit de gemeenten Amersfoort, Amsterdam, Arnhem, Eindhoven, Leeuwarden, Roermond, Utrecht en Woerden;
- 42,2% is al langer dan 5 jaar actief als ervaringsdeskundige, 30,4% is 2-5 jaar actief als ervaringsdeskundige, 11,8% is 1-2 jaar actief als ervaringsdeskundige en 15,5% is minder dan 1 jaar actief als ervaringsdeskundige;
- 47,1% is actief op een specifiek onderdeel van het VN-verdrag Handicap
- 70,4% is als ervaringsdeskundige aangesloten bij een organisatie;
- 86,6% heeft in diens gemeente nog andere actieve ervaringsdeskundigen.

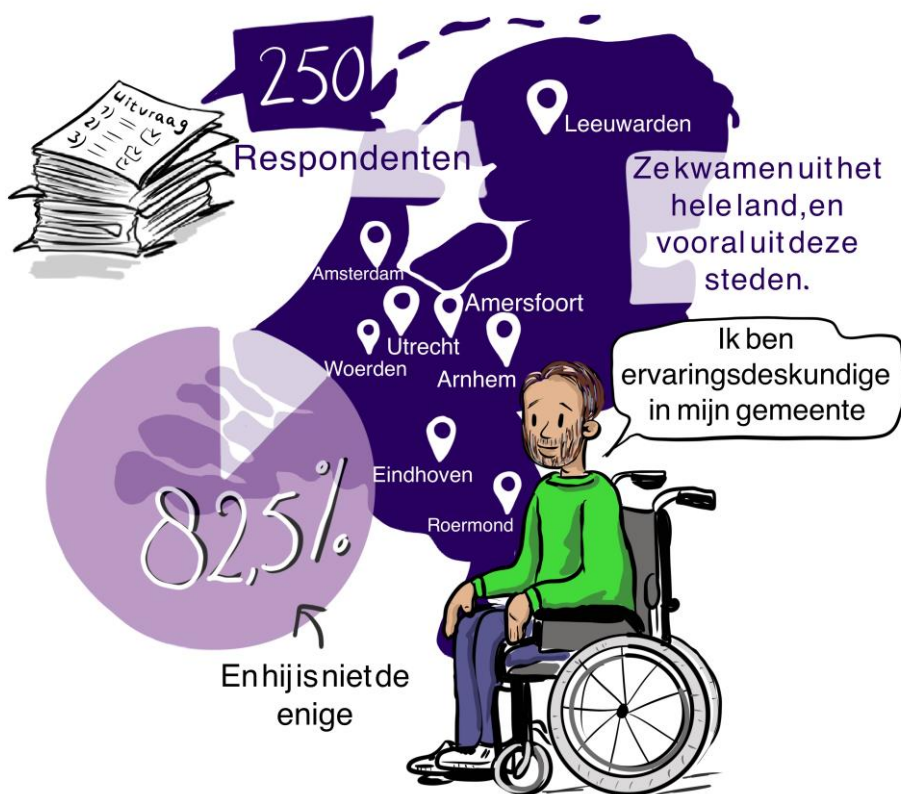
De bovenstaande uitkomsten zijn ook visueel weergegeven, zie bladzijde 7.

2.3 HUIDIGE SITUATIE

Met de onderstaande uitkomsten brengen we de huidige situatie in kaart:

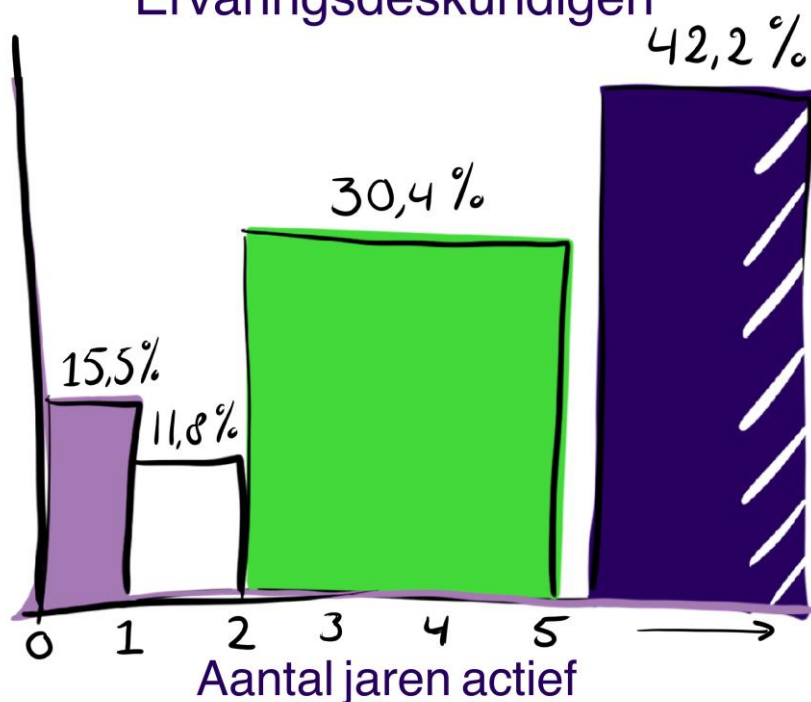
- De lokale uitrol van het VN-verdrag Handicap wordt door de respondenten beoordeeld met een gemiddeld cijfer van 5,3 (op een schaal van 0 tot 10)

Respondenten in kaart gebracht

Periode actief als ervaringsdeskundige

Ervaringsdeskundigen

Veel respondenten kunnen in hun gemeente beschikken over actieve collega-ervaringsdeskundigen. In de toelichtingen zien we dat veel van hen gezamenlijk optrekken in lokale werkgroepen of platforms. Dit gezamenlijk optrekken wordt heel positief beoordeeld, want op deze wijze zijn mensen met verschillende beperkingen vertegenwoordigd. Wel zijn er regelmatig nog twijfels of de huidige vorm, samenstelling en manier van samenwerken voldoende resultaat oplevert.

Veel respondenten geven aan uit eigen ervaring te weten dat de uitrol van het verdrag handicap er in grote mate aan kan bijdragen dat voor ieder mens de benodigde faciliteiten beschikbaar zijn binnen verschillende domeinen. Op die manier kunnen mensen met een beperking op een gelijkwaardige wijze meedoen. Respondenten laten weten dat er door gemeenten nu nog te vaak wordt gehandeld en gedacht vanuit een perspectief om zaken apart te regelen voor mensen met een beperking en niet vanuit een inclusieve gelijkwaardige benadering. Het gaat dan om ervoor te zorgen dat voorzieningen integraal voor alle groepen letterlijk en figuurlijk toegankelijk zijn, zoals een ingang waar iedereen gebruik van kan maken in plaats van een aparte ingang voor mensen met een beperking. Helaas zien ze dat ook terug in hun bejegening en bij de uitvoering van processen. Dat zien zij bijvoorbeeld in een gesprek met een ambtenaar waarbij deze bij voorbaat al uitgaat dat een ervaringsdeskundige iets niet zou kunnen.

Quotes van respondenten

“Het VN verdrag is ondertekend, maar de praktijk van alle dag is anders.”

“We zijn goed op weg, maar we zijn er nog lang niet. Met name de bewustwording is een punt van aandacht.”

“Geen agenda, geen beleid, geen plan, geen brief, geen overleg.”

“We zijn hard op weg om de gemeente te verbeteren, maar hebben nog een lange weg te gaan.”

“Het verdrag wordt uitermate serieus genomen door college, raad en ook qua uitvoering.”

“Wel van goede wil, maar daadkracht ontbreekt.”

- De samenwerking met de gemeente wordt door de respondenten beoordeeld met een gemiddeld cijfer van 5,8 (op een schaal van 0 tot 10)

Uit de toelichtingen bij antwoorden op deze vraag ontstaat een tweeledig beeld. Aan de ene kant zijn er respondenten die hoopvol kijken naar de samenwerking met de gemeente maar nog zoeken naar de juiste vorm en ook veel ruimte zien voor verbetering. Aan de andere kant blijkt een aanzienlijk deel van de respondenten zwaar teleurgesteld en is de samenwerking soms zelfs geëindigd. Opvallend vaak wordt gezegd dat het gevoel overheerst dat er weinig of niks met de bijdragen van lokale ervaringsdeskundigen wordt gedaan, dat er weinig interesse lijkt te zijn, dat de communicatie vaak slecht verloopt en dat beleidsambtenaren te weinig tijd krijgen voor dit onderwerp.

Quotes van respondenten

“Er zijn een aantal ambtenaren waar we goed mee kunnen samenwerken, maar meestal wordt er weinig gedaan met onze inbreng.”

“De gemeente lijkt geen behoefte te hebben aan ervaringsdeskundigen.”

“Op dit moment loopt de samenwerking met de komst van een nieuwe ambtenaar goed.”

“Ze weten ons redelijk goed te vinden, echter budgetten zijn beperkt en daardoor heeft het verdrag geen prioriteit.”

“Wij moeten steeds vragen om informatie en krijgen niet altijd antwoord.”

“De gemeente zou actief contact met ons moeten zoeken en ons betrekken bij beleid, maar in realiteit is het duwen en trekken en ben je afhankelijk van individuen.”

“We werken nauw samen met de ambtenaar die over inclusie gaat.”

- De respondenten beoordelen hun eigen rol als ervaringsdeskundige met een gemiddeld cijfer van 7,3 (op een schaal van 0 tot 10)

De respondenten schatten hun eigen rol hoog in. Ze geven aan veel kennis te hebben van het verdrag. Maar ze geven ook aan vaak niet als serieuze gesprekspartner gezien te worden. Ze worden wel uitgenodigd voor gesprekken, omdat dit als doel op zich door een gemeente is geformuleerd. De kennisuitwisseling die in zo'n gesprek plaatsvindt wordt vaak niet benut voor beleid en uitvoering, terwijl die verwachting wel wordt gewekt. Het komt vaak niet verder dan een gesprek.

Quotes van respondenten

“Ik kan altijd nog beter mijn best doen.”

“Ik schrijf moties, initiatiefvoorstellen, schriftelijke vragen en geef input. Ik doe alles om proactief en constructief te werken volgens het VN-verdrag Handicap en Mensenrechten.”

“Ik heb de nodige ervaring maar leer nog steeds.”

“Mijn rol kan beter als ik goed betrokken zou worden en het voor een deel betaald zou kunnen doen.”

“De gemeente zegt blij te zijn met mijn inbreng, ze zien mij als een voorbeeld.”

“In de vijf jaar tijd heb ik heel veel kennis en inzicht gekregen op zowel het wettelijk kader, proces, inhoudelijk en implementatie problematiek. Ik begin me een expert te voelen.”

De uitkomsten met betrekking tot de huidige situatie zijn ook visueel weergegeven, zie bladzijde 10.

Huidige situatie

2.4 WENSEN VOOR DE TOEKOMST

Met de onderstaande uitkomsten brengen we de wensen voor de toekomst in kaart:

- Wat is volgens de respondenten nodig om de uitrol van het VN-Verdrag Handicap in je gemeente te verbeteren?
 - 67,9% Meer kennis en kunde over het verdrag
 - 65,7% De strijd aangaan met praktische onuitvoerbaarheid en botsende regelgeving
 - 62,8% Duidelijkheid scheppen over wat verplicht is en wat niet
 - 51,8% Het betrekken van maatschappelijke organisaties
 - 43,1% Anders, namelijk...

Respondenten geven duidelijk aan op welke onderdelen er nog zaken ontbreken om te komen tot een betere uitrol van het verdrag in hun gemeenten. Daarnaast wordt in de aanvullende reacties ook vaak genoemd dat er meer geïnvesteerd moet worden in algehele bewustwording rondom het verdrag en mensen die leven met een beperking. Ook wordt het betalen van ervaringsdeskundigen en een meer verplichtend karakter van het verdrag genoemd als mogelijkheden om de uitrol te verbeteren.

Quotes van respondenten

“Mensen betalen voor hun expertise, net zoals andere adviseurs ook betaald worden. Door het te professionaliseren, wordt het resultaat ook serieuzer genomen.”

“Inzetten op bewustwording binnen de gehele organisatie. Door kennisoverdracht, maar zeer zeker ook door meer mensen op de werkvloer met een handicap.”

“Meer bewustwording bij inwoners.”

“Verplichting in plaats van alle vrijblijvendheid, het duurt te lang op deze manier.”

“Meer bewustwording, het moet ‘tussen de oren’ gaan zitten dat meedoen soms extra voorzieningen en inspanning nodig heeft.”

De bovenstaande uitkomsten zijn ook visueel weergegeven, zie bladzijde 12.

- Wat is volgens de respondenten nodig om de samenwerking met de gemeente waar ze actief zijn te verbeteren?
 - 66,7% Meer betrekken van ervaringsdeskundigen
 - 57,8% Meer steun van Burgemeester, Wethouders en/of gemeenteraad
 - 52,6% Hulp en ondersteuning van een ambtenaar
 - 38,5% Anders, namelijk...

Respondenten geven duidelijk aan op welke onderdelen er nog zaken ontbreken om tot een betere samenwerking te komen. Daarnaast wordt in de aanvullende reacties veel gesproken over de juiste voorwaarden om als ervaringsdeskundige te werken met de gemeente, zoals contact hebben met ambtenaren met voldoende kennis en sensitiviteit en een vergoeding voor de inzet van ervaringsdeskundigen. Ook geven ze aan dat een gelijkwaardige benadering en brede bewustwording in de gemeentelijke organisatie belangrijke voorwaarden zijn om de samenwerking te verbeteren.

De bovenstaande uitkomsten zijn ook visueel weergegeven, zie bladzijde 12.

Quotes van respondenten

“Er mist heel veel kennis, zowel bij architecten als bij uitvoerders en ambtenaren.”

“De gemeenteraad kan veel meer en beter toezicht houden en het bestuur aanspreken. Ook op houding en gedrag van ambtenaren die niet meewerken.”

“Een houding van de gemeente die obstakels oplost, in plaats van alleen identificeert om er vervolgens niets mee te doen.”

“Meer van elkaar weten, van beide kanten over wat doet wie nou eigenlijk. Waar kan je nou eigenlijk wie voor inzetten.”

Verbeteren uitrol VN-verdrag

Verbeteren samenwerking met gemeente

“Elke gemeente dient betaalde ervaringsdeskundigen in dienst te nemen, een vorm van professionalisering en inclusie: niets over ons zonder ons.”

- Wat is volgens de respondenten nodig om diens eigen rol als ervaringsdeskundige te verbeteren?
 - 57% Hulp bij de uitvoering van de werkzaamheden
 - 48,9% Een contactpersoon die op afstand kan ondersteunen en adviseren
 - 48,1% Training om eigen vaardigheden te vergroten
 - 38,5% Praktische hulpmiddelen
 - 31,9% Anders, namelijk...

Respondenten geven duidelijk aan wat er nodig is om de eigen rol te verbeteren: vooral op het vlak van hulp en steun en toerusting met kennis, vaardigheden en praktische hulpmiddelen. Daarnaast wordt in de aanvullende reacties vooral de nadruk gelegd op een goede samenwerkingsrelatie met functionarissen van een gemeente, zowel ambtelijk als politiek. Ook geven respondenten aan dat de eigen rol verbeterd kan worden wanneer ze kunnen teruggevallen op een sterk netwerk van ervaringsdeskundigen, waarin ze kunnen uitwisselen en van elkaar kunnen leren.

Quotes van respondenten

“Een centrale landelijke kennisbank met bijvoorbeeld de laatste checklijsten, tips en informatie. Nu doet iedere ervaringsdeskundige of groep het naar eigen inzicht en is het overal weer anders.”

“Iets of iemand die de belangengroepen verbindt en samen laat werken.”

“Dat VN-ambassadeurs elkaar ondersteunen oftewel het versterken van elkaar. Bijvoorbeeld bij inspreken bij de gemeenteraad, niet iedereen durft dat.”

“Samen kunnen we meer bereiken dan alleen, samen weten we ook meer.”

“Je goed inlezen in de inhoud van het verdrag en altijd iemand mee als coach op de achtergrond.”

“Een netwerk van ervaringsdeskundigen, waarbij beperking in de breedste zin van het woord genomen zou moeten worden.”

De bovenstaande uitkomsten zijn ook visueel weergegeven, zie bladzijde 14.

Verbeteren eigen rol als ervaringsdeskundige

3. CONCLUSIES & AANBEVELINGEN

In dit hoofdstuk vertalen we alle opgehaalde reacties naar conclusies en aanbevelingen.

3.1 CONCLUSIES

Ten aanzien van flitspeiling VNG/Movisie

- In uitkomsten van de flitspeiling gaven 26,5% van de gemeenten aan dat het lokale inclusieplan wordt uitgevoerd. Dat er in veel gemeenten dus nog niet voldoende gebeurt zien we terug in de uitkomsten van deze uitvraag en in het lage rapportcijfer dat door ervaringsdeskundigen wordt gegeven voor de uitrol van het VN-verdrag in de gemeenten;
- De succesfactoren voor goede implementatie van het verdrag die in de flitspeiling worden benoemd worden door de ervaringsdeskundigen in deze uitvraag volledig omarmd;
- 58,4% van de gemeenten zeggen in de flitspeiling groot belang te hechten aan de inbreng van ervaringsdeskundigen. In deze uitvraag wordt duidelijk dat veel gemeenten dit ook oprecht willen, alleen de uitwerking is nog niet overal optimaal;
- De conclusie dat één op de vijf gemeenten aangeeft moeite te hebben met het betrekken van ervaringsdeskundigen wordt volledig onderschreven door deze uitvraag. Op het gebied van samenwerking kan nog veel worden verbeterd;
- In de flitspeiling geeft 41,2% van de gemeenten aan behoefte aan procesmatige ondersteuning te bij het betrekken van ervaringsdeskundigen. Uit deze uitvraag blijkt dat ervaringsdeskundigen op hun beurt behoefte hebben aan ondersteuning te hebben bij het samenwerken met gemeenten. Deze behoeften sluiten dus volledig op elkaar aan.

Huidige situatie

- De respondenten beoordelen de uitrol van het VN-verdrag Handicap in hun gemeenten als onvoldoende (gemiddeld cijfer 5,3);
- Gemeenten handelen en denken nog te vaak vanuit het idee dat ze voor mensen met een beperking aparte voorzieningen moeten treffen, in plaats van dat dat ze werken vanuit een inclusieve, gelijkwaardige benadering;
- De respondenten beoordelen de samenwerking met de gemeente als nipt voldoende (gemiddeld cijfer 5,8);
- Een deel van de respondenten is hoopvol over de samenwerking met de gemeente, maar zoekt nog wel naar de juiste vorm. Een aanzienlijk deel van respondenten is echter zwaar teleurgesteld in de samenwerking; in sommige gevallen is de samenwerking geëindigd;
- De respondenten beoordelen hun eigen rol als ervaringsdeskundige als ruim voldoende (gemiddeld cijfer 7,3);
- Veel respondenten geven aan te beschikken over veel ervaringskennis en kennis van het VN-verdrag Handicap.

Wensen voor de toekomst

- Om de uitrol van het VN-Verdrag Handicap in gemeenten te verbeteren is meer kennis en kunde over het verdrag nodig. De strijd moet worden aangegaan met praktische onuitvoerbaarheid en botsende regelgeving. Er moet duidelijkheid komen over wat verplicht is en wat niet en lokale maatschappelijke organisaties moeten meer worden betrokken;

- Ook moet er meer geïnvesteerd worden in algehele bewustwording over het verdrag en mensen die leven met een beperking. Het betalen van ervaringsdeskundigen en een meer verplichtend karakter van het verdrag zijn mogelijkheden om de uitrol te verbeteren;
- Om de samenwerking met gemeenten te verbeteren is het belangrijk dat ervaringsdeskundigen meer bij beleid en uitvoering worden betrokken. Daarnaast is het wenselijk dat er meer steun komt van burgemeester, wethouders en/of gemeenteraad én dat ervaringsdeskundigen hulp en ondersteuning krijgen van een ambtenaar;
- De voorwaarden om als ervaringsdeskundige te werken met de gemeente moeten worden verbeterd. Daarnaast gaat een gelijkwaardige benadering en bredere bewustwording in de gemeentelijke organisatie van het verdrag helpen om de samenwerking te verbeteren;
- Om de eigen rol als ervaringsdeskundige te verbeteren is hulp nodig bij de uitvoering van de werkzaamheden. Ook nodig zijn: een contactpersoon of adviseur die op afstand kan ondersteunen en adviseren, training om eigen vaardigheden te vergroten en praktische hulpmiddelen;
- De samenwerkingsrelatie met functionarissen van de gemeente, zowel ambtelijk als politiek moet verbeteren. Daarnaast zou er een sterk netwerk van ervaringsdeskundigen moeten komen – waarin ervaringsdeskundigen kunnen uitwisselen en van elkaar kunnen leren, zodat ze hun eigen rol kunnen verbeteren.

3.2 AANBEVELINGEN

1. Landelijke en regionale leernetwerken van ervaringsdeskundigen en ambtenaren

- Organiseer een landelijk leernetwerk van ervaringsdeskundigen en ambtenaren die actief werken aan de implementatie van het VN-verdrag Handicap in hun gemeenten. Een leernetwerk waarin zij elkaar makkelijk kunnen vinden en bevragen, en waarin ze kennis en kunde met elkaar kunnen delen;
- Dit landelijke leernetwerk kan fungeren als denktank om de implementatie van het VN-verdrag Handicap in Nederland te versnellen;
- Richt zo'n landelijk leernetwerk ook regionaal in, bijvoorbeeld per provincie. In het regionale netwerk zou ook ondersteuning kunnen worden belegd voor ervaringsdeskundigen. Een regio coördinator kan zicht houden op en contact houden met de ervaringsdeskundigen in dat gebied en de daar aanwezige kennis en kunde monitoren;
- De coördinator kan per regio ook de verbinding leggen tussen vraag en aanbod, bijvoorbeeld een specifieke vraag op een bepaald onderdeel van het verdrag of als ergens gebrek aan is in een gemeente;
- Deze coördinator kan - indien gewenst - een rol spelen om de inhoudelijk ofwel praktische zaken te faciliteren om met elkaar tot een inclusief gesprek te voeren, bijvoorbeeld het ondersteunen bij het inspreken in een gemeenteraad of het begeleiden van een gesprek met een ambtenaar.

2. Lokale en landelijke kennis- en bewustwordingscampagnes

- Maak aan een breed publiek beter duidelijk waarom het VN-verdrag Handicap er is, wat het zo belangrijk maakt en waarom het noodzakelijk is dat er lokaal uitvoering aan wordt gegeven. Dit draagt sterk bij aan gewaardeerd burgerschap en inclusieve gemeenten;
- Initieer een bewustwordingscampagne waarin mensen, vanuit alle domeinen die het verdrag noemt, laten, zien, horen en voelen waarom dit verdrag voor mensen met een beperking er is én wat het de samenleving oplevert;
- Betrek ervaringsdeskundigen actief bij de planvorming, opzet en uitvoer van deze campagnes.

3. Lokale samenwerkingsafspraken

- Pak als gemeente een voortrekkersrol in het proces van samenwerken, voer als gemeente de regie over de uitrol van het VN-verdrag Handicap;
- Geef lokale ervaringsdeskundigen een prominente positie bij de uitrol én implementatie van het verdrag, beleid en uitvoering;
- Zorg ervoor dat ambtenaren en ervaringsdeskundigen met elkaar verkennen en afspreken op welke wijze het beste kan worden samengewerkt en wat daarvoor nodig is;
- Schakel indien nodig een externe procesbegeleider met kennis en kunde in om de samenwerking op gang te krijgen;
- Maak samen – ambtenaren en ervaringsdeskundigen – realistische plannen met doelen per jaar; doe aan verwachttingsmanagement;
- Ervaringsdeskundigen doen er goed aan om bij gesprekspartner(s) aan te geven wat je praktisch nodig hebt om goed te kunnen samenwerken. Dat kan bijvoorbeeld 'tijd' zijn, als je niet zo snel kunt spreken als men gewend is. Zo geef je je gesprekspartner de gelegenheid om voldoende tijd te reserveren;
- Zorg ervoor dat je de uitrol van het verdrag borgt in beleid, bijvoorbeeld in een Lokale Inclusie Agenda.

4. Trainingsmateriaal ontwikkelen

- Ontwikkel voor ambtenaren (online) trainingsaanbod over het VN-verdrag Handicap en over het samenwerken met ervaringsdeskundigen;
- Ontwikkel voor ervaringsdeskundigen (online) trainingsaanbod over gemeentelijke processen, het samenwerken met gemeenten en gespreksvaardigheden;
- Ontwikkel competentieprofielen voor ervaringsdeskundigen, zodat hun verschillen als kracht worden geformuleerd en niet als valkuil.

4. NAWOORD

We zijn blij dat we met deze publicatie vele ervaringsdeskundigen, die in tal van gemeenten actief zijn met de uitrol van het VN-verdrag Handicap, een stem hebben kunnen geven. We zijn hen veel dank verschuldigd voor de tijd die zij hebben genomen voor het invullen van de vragenlijst, het voeren van persoonlijke gesprekken en het geven van aanvullende informatie. We hopen dat zij hun bijdragen in deze publicatie zullen herkennen. We verwachten dat zij net als wij veel mogelijkheden zien om bij te dragen aan een betere uitrol van het verdrag in hun gemeenten.

Onze dank gaat ook uit naar alle netwerkpartners, organisaties en anderen die ons hebben geholpen bij het werven van zoveel mogelijk respondenten.

De hulp en ondersteuning van diverse Movisie-collega's heeft bijgedragen aan dit mooie resultaat, wij zijn ook hen heel dankbaar voor hun inzet.

We hopen dat deze publicatie bijdraagt aan een succesvolle verdere uitrol van het VN-verdrag Handicap in alle Nederlandse gemeenten.

Simon Timmerman
Joy Moonen

5. BIJLAGEN

5.1 VRAGENLIJST UITVRAAG

INTRO TEKST

Beste ervaringsdeskundige,

Movisie wil onderzoeken op welke wijze de inzet van ervaringsdeskundigen bij de uitrol van het VN-verdrag Handicap in gemeenten kan worden verbeterd. Daarom willen we met deze online uitvraag, onder zoveel mogelijk ervaringsdeskundigen die actief zijn (geweest) in hun gemeente, een beeld krijgen van de huidige situatie en wat wensen en behoeften zijn ter verbetering.

Ben je in meer dan 1 gemeente actief? Vul dan per gemeente onze uitvraag in, dus je kunt dan meerdere keren insturen. Alvast heel veel dank voor het delen van je ervaringen. De uitvraag staat open tot en met 5 oktober 2021.

Vind je het prettiger om je antwoorden als audiobestand te sturen? Dan kan dat natuurlijk ook. Stuur dit dan naar evenementen@movisie.nl.

Alvast bedankt voor het invullen!

Met vriendelijke groet,
Joy Moonen en Simon Timmerman (Movisie)

INTRO

1. Ben je in je gemeente actief als ervaringsdeskundige? JA / NEE
(bij NEE tekstje en vragenlijst beëindigen*)

*)Tekst: Zou je wel actief willen worden als ervaringsdeskundige in je gemeente? Kijk dan voor meer informatie op [VN-ambassadeurs | Coalitie voor Inclusie](#)

2. In welke gemeente ben je actief? KEUZELIJST

3. Hoe lang ben je al actief?

Antwoord opties:

- a. Minder dan 1 jaar
- b. 1 tot 2 jaar
- c. 2 tot 5 jaar
- d. langer dan 5 jaar

4. Ben je op een specifiek onderdeel van het VN-Verdrag Handicap actief? JA / NEE

4a. Toelichting.

5. Ben je als ervaringsdeskundige aangesloten bij een organisatie? JA/NEE

5a. Toelichting.

6. Zijn er in je gemeente nog andere ervaringsdeskundigen actief? JA/NEE

6a. Toelichting.

HUIDIGE SITUATIE

7. Met welk cijfer beoordeel je de uitrol van het VN-Verdrag Handicap in je gemeente?

7a. Licht het cijfer toe.

8. Met welk cijfer beoordeel je op dit moment de samenwerking met de gemeente waar je actief bent?

a. Licht het cijfer toe.

9. Met welk cijfer beoordeel je je eigen rol als ervaringsdeskundige?

9a. Licht het cijfer toe.

WENSEN TOEKOMST

10. Wat is er volgens jou nodig om de uitrol van het VN-Verdrag Handicap in je gemeente te verbeteren?

Antwoord opties:

- a. Het betrekken van maatschappelijke organisaties
- b. Duidelijkheid scheppen over wat verplicht is en wat niet
- c. Meer kennis en kunde over het verdrag
- d. De strijd aan gaan met praktische onuitvoerbaarheid en botsende regelgeving
- e. Anders, namelijk... (VRIJ INVULLEN)

11. Wat is er volgens jou nodig om de samenwerking met de gemeente waar je actief bent te verbeteren?

Antwoord opties:

- a. Meer steun van Burgemeester, Wethouders en/of gemeenteraad
- b. Hulp en ondersteuning van een ambtenaar
- c. Meer betrekken van ervaringsdeskundigen
- d. Anders, namelijk... (VRIJ INVULLEN)

12. Wat is er volgens jou nodig om je eigen rol als ervaringsdeskundige te verbeteren?

Antwoord opties:

- a. Training om eigen vaardigheden te vergroten
- b. Hulp bij de uitvoering van de werkzaamheden
- c. Praktische hulpmiddelen
- d. Een contactpersoon die op afstand kan ondersteunen en adviseren
- e. Anders, namelijk... (VRIJ INVULLEN)

AFSLUITING

13. Wil je ons nog andere dingen laten weten die relevant zijn voor deze uitvraag of het onderzoek? VRIJ INVULLEN

14. Wil je op de hoogte blijven van de ontwikkelingen rondom dit onderzoek? Vul dan je e-mailadres in: MAIL INVULLEN